

Hedendaags management in 1000 en enige bladzijden

Drs. B.C.M. Eppenhof en Drs. T.J. van Beek

The Financial Times Handbook of Management

Geredigeerd door Stuart Crainer

Pitman Publishing

Londen, prijs f 142,-.

Managementliteratuur bloeit volop. Thema's als empowerment, lerende organisaties, re-engineering en multiculturele organisaties worden breed uitgemeten in talloze boeken. Boeken die zich doorgaans door hun omvangrijke volume en eenzijdige belichting niet door iedereen gemakkelijk laten verteren. Wie op een effectieve en prettige wijze een inhaalslag wil plegen en een goed overzicht wenst te krijgen van de hedendaagse managementliteratuur kan zijn toevlucht zoeken bij het recent verschenen 'Financial Times Handbook of Management'. Behalve het eerste deel van de titel en het kleine roze kader op de kaft herinnert vooral de inhoudelijke kwaliteit aan het prestigieuze dagblad. De ondertitel van het Handbook of Management, 'the state of the art', is toepasselijk gekozen omdat Management (met hoofdletter) volgens velen eerder een kunst is dan een discipline (of wetenschap) en ten tweede omdat het boek in ruim duizend pagina's een fraai en actueel overzicht presenteert van allerlei meer en minder ingeburgerde thema's op het gebied van management. Naast de hierboven genoemde onderwerpen behandelt het boek bijvoorbeeld zaken als kwaliteitszorg, internationalisering, de rol van commissarissen bij bedrijven, ethische

aspecten van bedrijfsvoering en de mogelijkheden van multimedia.

De actualiteit die het boek ademt wordt onderstreept door de ruime aandacht voor zachtere en meer holistische aspecten van de managementkunst zoals human resource management (100 pagina's), communicatie (80 pagina's), lerende organisaties (70 pagina's) en opleiding & training (50 pagina's). Voor hardere en meer technische onderwerpen is minder plaats gereserveerd, zoals bijvoorbeeld financieel management (40 pagina's), informatietechnologie (30 pagina's) en logistiek (30 pagina's).

Het boek is een duidelijke aanwinst in de categorie 'overzichtsliteratuur', hetgeen voor een belangrijk deel de verdienste is van redacteur Stuart Crainer (die het een lastige opgave vond, getuige de formulering waarmee hij het boek aan zijn levensgezellin opdraagt). Hij is erin geslaagd deskundigen van gerenommeerde business schools en consultancy-bureaus een bijdrage te laten leveren. Jammer is alleen dat zij de lezer voor verdere verdieping in het onderwerp veelal uitsluitend naar eigen publikaties verwijzen.

Het boek is speels opgezet vanuit een palet bestaande uit overzichtsartikelen, casestudies, achtergrondartikelen en korte biografieën van grote 'denkers' over management. Elk artikel omvat niet meer dan een tiental bladzijden waardoor het boek zich bij uitstek leent om af en toe inspiratie uit op te doen. In de casestudies passen vrijwel alle multinationals de revue die ook op andere plaatsen in de managementliteratuur nadrukkelijk de aandacht opeisen: de namen van Asea Brown Boveri, British Petroleum, Anheuser

Drs. B.C.M. Eppenhof en Drs. T.J. van Beek zijn organisatie-adviseur bij Sparring Partner. Bij dit bureau kan een uitgebreide versie van deze recensie worden opgevraagd (Postbus 699, 1180 AR Amstelveen).

Busch, Semco, Levi-Strauss & Co., General Electric, IBM en Xerox prijken veelvuldig.

Het aardige van het boek is dat er onderwerpen worden behandeld die in andere overzichtswerken niet snel worden aangetroffen, zoals bijvoorbeeld:

- het fenomeen outdoor training ('abseilen', wild-watervaren en andere wilde spelletjes): wat is de waarde ervan en hoe wordt daarbij het beste resultaat bereikt?
- 'netwerken' als managementactiviteit: wat is het nut en hoe luiden de spelregels?
- managing the small business: wat is het bijzondere aan de problematiek van het leiden van kleine organisaties?
- managing the environment: hoe belangrijk is aandacht voor het milieu en waar moet een 'groene' manager op letten?
- communicating with employees: wat is de moderne manier om met je medewerkers om te gaan?
- projectmanagement: wat is het belang van goed projectmanagement in steeds sneller veranderende organisaties, en wat komt er allemaal bij kijken?

Bij de 'denkers' die worden beschreven bestaat er zowel aandacht voor de klassieken (Fayol, Taylor), de oude bekenden (Ansoff, Deming, Mintzberg, Argyris, Porter, Drucker) als de meer recente hoogvliegers (Kanter, Handy, Pascale, Bennis). De biografieën zijn voor een deel gebaseerd op de serie over managementgoeroes uit het weekblad 'Economist' die in 1994 verscheen.

Het geheel aan artikelen is gerangschikt in vier delen, te weten 'Foundations of Management', 'Management Tools and Techniques', 'Managing Internationally' en 'New Elements in Management'. De opdeling van de artikelen in deze vier groepen doet geforceerd aan: de samenhang tussen de vier onderwerpen is onduidelijk en wordt niet verklaard, de delen verschillen onderling sterk in omvang en de toedeling van een bepaald artikel aan één van de vier delen is veelal arbitrair te noemen (waarom 're-engineering' in deel 1 en 'corporate governance' in deel 4?).

Verder valt het te betreuren dat er nogal wat belangrijke namen (en stromingen) ontbreken. Opvallende afwezigen zijn bijvoorbeeld Burns & Stalker (die het verschil tussen mechanistische en organische vormen van bedrijfsvoering hebben beschreven), Weber (uitvinder van het begrip bureaucratie), Hofstede (de 'andere' Nederlander naast Trompenaars die veel heeft gepubliceerd over culturele verschillen), Likert (bedenker van de 'linking pin'-constructie bij het organiseren), March (het vuilnisvatmodel voor besluitvorming), Morgan (imaginatie, terwijl er in het handboek wel veel aandacht aan visionair management wordt besteed), Leavitt en Maslow. Sommigen van hen, zoals Weber en Likert hebben wel een lemma in de glossary gekregen.

Opvallend is dat de (enige?) Engelse managementgoeroe van deze tijd, Charles Handy, veelvuldig in het (Engelse) boek genoemd wordt en bovenmatig geroemd wordt met de kwalificatie 'one of the most far-sighted of management thinkers'.

Nederlandse accenten zijn te vinden in bijdragen van Fons Trompenaars (Cultural factors of international management) en Lex van Gunsteren (Crisis management), in enkele quotes van Jan Timmer en in bespiegelingen over Unilever en Shell.

Een begrippenlijst en index completeren het geheel. De begrippenlijst is wat onevenwichtig. Zo wordt er anderhalve bladzijde uitgetrokken voor de (overbekende) BCG-matrix, is het lemma 'right brain processes' wel opgenomen maar ontbreken de processen van de linker hersenhelft, en worden veel begrippen toegelicht die verder in het boek niet of nauwelijks ter sprake komen.

De prijs van het boek is van een aantrekkelijke bescheidenheid. Al met al is dit handboek een waardevol naslagwerk voor de eerstkomende jaren en een curiosum voor de jaren daarna, dat ons inzicht geeft in de management hypes en business trends van de jaren negentig.